

2 0 2 4

LOGIC AND PHILOSOPHY

Full Marks : 100

Pass Marks : 30

Time : 3 hours

The figures in the margin indicate full marks for the questions

ALLOTMENT OF MARKS

Q. No. 1 carries 1 mark each	:	$1 \times 12 = 12$
Q. Nos. 2 to 13 carry 2 marks each	:	$2 \times 12 = 24$
Q. Nos. 14 to 23 carry 4 marks each	:	$4 \times 10 = 40$
Q. Nos. 24 to 27 carry 6 marks each	:	$6 \times 4 = 24$
		Total = 100

(2)

1. Answer the following as directed :

1×12=12

তলত দিয়াবোৰৰ নিৰ্দেশানুসৰি উত্তৰ দিয়া :

নিৰ্দেশানুযায়ী নিম্নলিখিতগুলিৰ উত্তৰ দাও :

সোঁনায় বাদিয়ে ফিননায় লিৰ :

(a) Logic is an art / a science / both science and art.

(Choose the correct answer)

তৰ্কবিজ্ঞান কলা / বিজ্ঞান / কলা আৰু বিজ্ঞান উভয়েই।

(শুদ্ধ উত্তৰটো বাছি উলিওৱা)

তৰ্কবিজ্ঞান কলা / বিজ্ঞান / কলা এবং বিজ্ঞান উভয়েই।

(শুদ্ধ উত্তৰটি বেছে নাও)

জুক্তিবিগিয়ানা আরিমু / বিগিয়ান / আরিমু আরো বিগিয়ান মোন্নৈবো।

(গেৰে ফিননায়খৌ সাযখ'না দিহুন)

(b) The copula of a proposition is in the past / present / future tense.

(Choose the correct answer)

বচনৰ সংযোজক অতীত / বৰ্তমান / ভবিষ্যৎ কালত থাকে।

(শুদ্ধ উত্তৰটো বাছি উলিওৱা)

বচনৰ সংযোজক অতীত / বৰ্তমান / ভবিষ্যৎ কালে থাকে।

(শুদ্ধ উত্তৰটি বেছে নাও)

बाप्रासानि फोनांजाब सोदोबा जाखां / जाफु / इयुन बिदिन्थायाव थायो।

(গেৰে ফিননায়খৌ সাযখ'না দিহুন)

(3)

(c) There is no distribution of term in _____ proposition.

(Fill in the blank)

_____ বচনত কোনো পদ ব্যাপ্ত নহয়।

(খালী ঠাই পূৰণ কৰা)

_____ বচনে কোনো পদ ব্যাপ্ত হয় না।

(শূন্যস্থান পূৰণ কৰো)

_____ बाप्रासायाव जेबो बिदाब रानसारजाया।

(लांदां जायगा आबुं खालाम)

(d) Either Radhakrishnan is a philosopher or a politician. It is an example of disjunctive proposition / conjunctive proposition.

(Choose the correct answer)

बाधाकृष्णन हय एजन दार्शनिक अथवा राजनीतिविद। এইটো বিকল্পাত্মক বচনৰ / সংযোজক বচনৰ উদাহৰণ।

(শুদ্ধ উত্তৰটো বাছি উলিওৱা)

बाधाकृष्णन হলেন একজন দার্শনিক অথবা রাজনীतिविद। এটি একটি বিকল্পাত্মক বচনের / সংযোজক বচনের উদাহরণ।

(শুদ্ধ উত্তৰটি বেছে নাও)

राधाकृष्णनआ सासे सान्थांगिरि एबा राजखान्थिगिरि। बेयो मोनसे आलादा बाप्रासा / दाजाबदेरया बाप्रासानि बिदिन्थि।

(গেৰে ফিননায়খৌ সাযখ'না দিহুন)

- (e) In immediate inference, the conclusion is deduced from one / two / three premise(s).

(Choose the correct answer)

অমধ্যম অনুমানত সিদ্ধান্তটো এটা / দুটা / তিনিটা আশ্রয়বাক্যৰ পৰা নিঃসৃত হয়।

(শুদ্ধ উত্তৰটো বাছি উলিওৱা)

অমধ্যম অনুমানে সিদ্ধান্তটি একটি / দুটি / তিনিটি আশ্রয়বাক্য থেকে নিঃসৃত হয়।

(শুদ্ধ উত্তৰটি বেছে নাও)

বিজোড়ারি নউ অনুমান জেৰাৱ জোৰথিখৌ মোনসে / মোননৈ / মোনথাম আস্রয়-
বাথানিফ্রায় মোননো হায়ো।

(গেৰ্বে ফিননাযখৌ সাযখ'না দিহুন)

- (f) The predicate of the conclusion of a syllogism is called major term / minor term / middle term.

(Choose the correct answer)

ন্যায় অনুমানৰ সিদ্ধান্তৰ বিধেয়ক সাধ্যপদ / পক্ষপদ / হেতুপদ বোলে।

(শুদ্ধ উত্তৰটো বাছি উলিওৱা)

ন্যায় অনুমানের সিদ্ধান্তের বিধেয়কে সাধ্যপদ / পক্ষপদ / হেতুপদ বলে।

(শুদ্ধ উত্তৰটি বেছে নাও)

ন্যায় অনুমাননি জোৰথিনি থাখায় সোদোবসাখৌ গাহাই সোদোবসা / লেডাই সোদোবসা /
গেজের সোদোবসা বুনায জায়ো।

(গেৰ্বে ফিননাযখৌ সাযখ'না দিহুন)

- (g) Mention any one valid mood of second figure.

দ্বিতীয় সংস্থানৰ যি কোনো এটা বৈধ মূৰ্তি উল্লেখ কৰা।

দ্বিতীয় সংস্থানের যে কোনো একটি বৈধ মূৰ্তি উল্লেখ কৰো।

নৈথি দাথায়নি জায়খিজায়া মোনসে জুক্তিগোনা থাসারি মখ'।

- (h) What will be the truth-value of $p \vee q$, if both p and q are false?

p আৰু q উভয়েই অসত্য হ'লে $p \vee q$ ৰ সত্যমূল্য কি হ'ব?

p এবং q উভয়েই অসত্য হলে $p \vee q$ -এর সত্যমূল্য কী হবে?

জুদি p আরো q আ মোনৈবো নংখায় জায়োল্লা $p \vee q$ নি থারবেসেনা মা জাগোন?

- (i) What is the derivative meaning of the word 'epistemology'?

'Epistemology' শব্দটোৰ ব্যুৎপত্তিগত অৰ্থ কি?

'Epistemology' শব্দটির ব্যুৎপত্তিগত অর্থ কী?

'Epistemology' সোদোবনি গুৰৈ আঁথিয়া মা?

- (j) Who is the founder of Sāṃkhya Philosophy?

সাংখ্য দৰ্শনৰ প্ৰতিষ্ঠাতা কোন?

সাংখ্য দৰ্শনের প্রতিষ্ঠাতা কে?

সাংখ্য সান্থৌনি গায়সনগিরিয়া সোর?

- (k) State any one point of difference between Rationalism and Empiricism.

বুদ্ধিবাদ আৰু অভিজ্ঞতাবাদৰ মাজত থকা যি কোনো এটা পাৰ্থক্য উল্লেখ কৰা।

বুদ্ধিবাদ এবং অভিজ্ঞতাবাদের মধ্যে যে কোনো একটি পার্থক্য উল্লেখ কৰো।

সালোখান্থি আরো রোঁমোনাযখান্থিনি গেজেরাৱ থানায জায়খিজায়া মোনসে ফাৰাগথি
লিৱ।

(6)

(1) How many Pramāṇas are accepted in Nyāya Philosophy?

ন্যায় দর্শনত কেইটা প্রমাণ স্বীকার কৰা হয় ?

ন্যায় দর্শনে কয়টি প্রমাণ স্বীকার কৰা হয় ?

ন্যায় সান্থৌবিগিয়ানাব মোনবৈসে প্রমাণফোরখৌ গনায়নায় জায়ো?

2. Write the name of two logicians who have contributed in the development of modern logic.

2

আধুনিক তর্কবিজ্ঞানৰ বিকাশত অৱদান আগবঢ়োৱা দুজন তর্কবিদৰ নাম লিখা।

আধুনিক তর্কবিজ্ঞানেৰ বিকাশে অৱদান প্ৰদানকাৰী দুজন তর্কবিদেৰ নাম লেখো।

গোদান জুক্তিবিগিয়ান জৌগানায়াব বিহোমা থানায় সানৈ জুক্তিযাৱিনি মুং লিৱ।

3. State two advantages of the use of symbols in logic.

2

তর্কবিজ্ঞানত প্ৰতীক ব্যৱহাৰৰ দুটা সুবিধা উল্লেখ কৰা।

তর্কবিজ্ঞানে প্ৰতীক ব্যৱহাৰেৰ দুটি সুবিধা উল্লেখ কৰো।

জুক্তিবিগিয়ানাব নেসোঁন বাহায়নায়নি মোননৈ খাবু লিৱ।

4. Classify proposition according to quality.

2

গুণ অনুসৰি বচনৰ শ্ৰেণীবিভাজন কৰা।

গুণ অনুযায়ী বচনেৰ শ্ৰেণীবিভাজন কৰো।

গুন বাদিয়ৈ বাথ্ৰাসানি থাখৌ ৱান।

(7)

5. Define class membership proposition with example.

1+1=2

উদাহৰণসহ শ্ৰেণী সদস্যতা বচনৰ সংজ্ঞা দিয়া।

উদাহৰণসহ শ্ৰেণী সদস্যতা বচনেৰ সংজ্ঞা দাও।

বাথ্ৰাসানি থাখৌ ৱাননায় মাখৌ বুডো বিদিথ্ৰিজোঁ ফোৱমায়।

6. Convert the following propositions :

2

তলত দিয়া বচনবোৰৰ সমবৰ্তন কৰা :

নিম্নলিখিত বচনগুলিৰ সমবৰ্তন কৰো :

গাহায়নি বাথ্ৰাসাফোৱখৌ সোলায় :

(a) All philosophers are wise.

সকলো দাৰ্শনিক হয় জ্ঞানী।

সকল দাৰ্শনিক হলেন জ্ঞানী।

গাসেবো সান্থৌগিৱি জায়ো ম্যানি।

(b) Some scientists are poets.

কিছুমান বৈজ্ঞানিক হয় কবি।

কতিপয় বৈজ্ঞানিক হলেন কবি।

খায়সে বিগিয়ানগিৱি জায়ো খন্থাইগিৱি।

7. Define middle term with example.

1+1=2

উদাহৰণসহ হেতুপদৰ সংজ্ঞা দিয়া।

উদাহৰণসহ হেতুপদেৰ সংজ্ঞা দাও।

গেজেরবা সোদোবসা মাখৌ বিদিথ্ৰিজোঁ ফোৱমায়।

8. Give an example of fallacy of four terms. 2
 চতুষ্পদী দোষৰ এটা উদাহৰণ দিয়া।
 চতুষ্পদী দোষৰ একটা উদাহৰণ দাও।
 মোনৰৈ সোদোবসানি গোৰোন্খিনি মোনসে বিদিত্তি হো।
9. State two points of difference between logical constant and variables. 2
 তকীয় অবিকারী আৰু পৰিবৰ্তৰ মাজৰ দুটা পাৰ্থক্য উল্লেখ কৰা।
 তকীয় অবিকারী এবং परिवर्तের মধ্যে দুটি পার্থক্য উল্লেখ কৰো।
 জুক্তিয়ারি দিডোম আরো सोलायस्तुनि मोननै फारागथि लिर।
10. Define conjunctive function with example. 1+1=2
 উদাহৰণসহ সংযোজক ফলনৰ সংজ্ঞা দিয়া।
 উদাহৰণসহ সংযোজক ফলনৰ সংজ্ঞা দাও।
 दाजाबदेरगा बाध्नासा माखौ बुडो बिदिन्थिजो फोरमाय।
11. Write the name of two empiricist philosophers. 2
 দুজন অভিজ্ঞতাবাদী দাৰ্শনিকৰ নাম লিখা।
 দুজন অভিজ্ঞতাবাদী দাৰ্শনিকৰ নাম লেখো।
 सानै रौमोन्थाय गोनां सान्थौगिरिनि मुं लिर।
12. Define Pūrvavat Anumāna with example. 1+1=2
 উদাহৰণসহ পূৰ্ববৎ অনুমানৰ সংজ্ঞা দিয়া।
 উদাহৰণসহ পূৰ্ববৎ অনুমানৰ সংজ্ঞা দাও।
 इयुन जाथायारि अनुमान माखौ बुडो बिदिन्थिजो फोरमाय।

13. What is realism? 2
 বাস্তববাদ কি?
 বাস্তববাদ কী?
 मोगथां खान्थि माखौ बुडो?
14. What is symbolic logic? State two points of difference between traditional logic and symbolic logic. 2+2=4
 প্রতীকাত্মক তর্কবিজ্ঞান বুলিলে কি বুজা? পরম্পরাগত তর্কবিজ্ঞান আৰু প্রতীকাত্মক তর্কবিজ্ঞানৰ মাজৰ দুটা পাৰ্থক্য উল্লেখ কৰা।
 প্রতীকাত্মক তর্কবিজ্ঞান বলতে কী বোঝ? পরম্পরাগত তর্কবিজ্ঞান এবং প্রতীকাত্মক তর্কবিজ্ঞানের মধ্যে দুটি পার্থক্য উল্লেখ কৰো।
 नेसौन ज़ुक्तिबिगियान माखौ बुडो? गोजाम ज़ुक्तिबिगियान आरो नेसौन ज़ुक्तिबिगियाननि मोननै फारागथि लिर।
15. Explain Four-fold Scheme of proposition. 4
 বচনৰ চতুৰ্ভুজীয় বিভাজন ব্যাখ্যা কৰা।
 বচনের চতুৰ্ভুজীয় বিভাজন ব্যাখ্যা কৰো।
 बाध्नासानि त्रै बिथांखियारि थाखो राननायखौ फोरमायना लिर।
16. Reduce the following sentences into strict logical form : 4
 তলৰ বাক্যসমূহক তৰ্কবিজ্ঞানসম্মত বচনলৈ ৰূপান্তৰ কৰা :
 नीचेर बकागुलिके तर्कविज्ञानसम्मत बचने रूपान्तर करो :
 गाहायनि बाध्नाफोरखौ ज़ुक्तिबिगियाननि बादियै बाध्नासायाव सोलाय :
 (a) Learned are honoured everywhere.
 বিদ্বান সৰ্বত্র पूजित।
 विद्वान सर्वत्र पूजनीय।
 म्यानि जेथिबो फुजिजायो।

(b) Many persons are not present at the meeting.

বহুতো মানুহ সভাখনত উপস্থিত নাছিল।

অনেক মানুহ সভাটিতে অনুপস্থিত ছিল।

গোব্ৰা মানসি আফাদাব নুজাখিয়াখৈমোন।

(c) Nobody can do it.

কোনেও এইটো কৰিব নোৱাৰে।

কেউই এটা কৰতে পারে না।

বেজুঁৱাৱবো মাৱনো হায়া।

(d) Only graduates are eligible for the post.

কেৱল স্নাতকসকলেই এই পদৰ বাবে যোগ্য।

কেৱল স্নাতকৱাই এই পদেৰ জন্য যোগ্য।

Graduates ফোৱাল বে মাসিনি থাখায় উদায়থি।

17. Define proposition according to traditional logic. Explain different parts of a logical proposition.

1+3=4

পৰম্পৰাগত তৰ্কবিজ্ঞান অনুসৰি বচনৰ সংজ্ঞা দিয়া। এটা তৰ্কবিজ্ঞানসম্মত বচনৰ বিভিন্ন অংশবোৰ ব্যাখ্যা কৰা।

পৰম্পৰাগত তৰ্কবিজ্ঞান অনুসারে বচনের সংজ্ঞা দাও। একটি তৰ্কবিজ্ঞানসম্মত বচনের বিভিন্ন অংশগুলি ব্যাখ্যা কৰো।

গোজাম জুক্তিবিগিয়াননি ৰাদিই ৰাথ্ৰাসা মাখৌ বুডো? জুক্তিযাৰি ৰাথ্ৰাসানি গুবুন গুবুন ৰাহাগোফোৱৌ ফোৱমায়না লিৱ।

18. State any four general rules of pure categorical syllogism.

4

অমিশ্ৰ নিৰপেক্ষ ন্যাযৰ যি কোনো চাৰিটা সাধাৰণ নিয়ম উল্লেখ কৰা।

অমিশ্ৰ নিৰপেক্ষ ন্যায়েৰ যে কোনো চাৰিটা সাধাৰণ নিয়ম উল্লেখ কৰো।

গুবৈ সাযখনায় গৈই ন্যাযনি জাযখিজায়া মোনব্ৰৈ সৱাসনস্ৰা নেম লিৱ।

19. Write a short note on figure of a syllogism.

4

ন্যাযৰ সংস্থান সম্পৰ্কে এটা চমু টোকা লিখা।

ন্যায়েৰ সংস্থান সম্পৰ্কে একটি সংক্ষিপ্ত টোকা লেখো।

ন্যাযনি দাথাইনি সাযাব মোনসে লিৱসুঁথায় লিৱ।

20. Reduce any one of the following syllogistic arguments into strict logical form and test its validity :

4

নিম্নলিখিত ন্যায অনুমানসমূহৰ যি কোনো এটাক তৰ্কবিজ্ঞানসম্মত ৰূপত পৰিণত কৰা আৰু ইয়াৰ বৈধতা নিৰ্ণয় কৰা :

নিম্নলিখিত ন্যায অনুমানগুলিৰ যে কোনো একটিকে তৰ্কবিজ্ঞানসম্মত ৰূপে পৰিবৰ্তন কৰো এবং এর বৈধতা নিৰ্ণয় কৰো :

গাহায়নি ন্যায অনুমানফোৱনি জাযখিজায়া মোনসেখৌ জুক্তিবিগিয়ান মৱহ হৌ :

(a) Aristotle was a great logician, because he was a philosopher and all great logicians are philosophers.

এৰিষ্ট'টল এজন ডাঙৰ তৰ্কবিদ আছিল, কাৰণ তেওঁ এজন দাৰ্শনিক আৰু সকলো ডাঙৰ তৰ্কবিদেই দাৰ্শনিক।

আৰিস্টটল ছিলেন একজন বিখ্যাত তৰ্কবিদ, কাৰণ তিনি একজন দাৰ্শনিক এবং সকল বিখ্যাত তৰ্কবিদেই দাৰ্শনিক।

এৰিষ্টটলা সাসে গিদিৱ জুক্তিৰাদিমোন, মানোনা ৰিথাডা সাসে সান্থৌগিৱি আৱো গাসেবৌ জুক্তিৰাদিয়ানো গিদিৱ সান্থৌগিৱি।

(b) He is not superstitious, because uneducated persons are superstitious and he is not uneducated.

তেওঁ অন্ধবিশ্বাসী নহয়, কিয়নো অশিক্ষিতসকল অন্ধবিশ্বাসী আৰু তেওঁ অশিক্ষিত নহয়।

তিনি অন্ধবিশ্বাসী নন, কাৰণ অশিক্ষিতৰা অন্ধবিশ্বাসী এবং তিনি অশিক্ষিত নন।

बिथाडा खोमसि फोथायगिरि नडा, मानोना सोलौंथाय गोयिफोरसो खोमसि फोथायारि आरो बिथाडा सोलौंथाय गोयि नडा।

21. Write a short note on metaphysics.

অধিবিদ্যা সম্পৰ্কে এটি চমু টোকা লিখা।

অধিবিদ্যা সম্পৰ্কে একটি সংক্ষিপ্ত টীকা লেখো।

सैथोआरिसान्थौनि सोमोन्दै सुंदयै लिर।

22. Explain any four characteristics of Indian philosophy.

ভাৰতীয় দৰ্শনৰ যি কোনো চাৰিটা বৈশিষ্ট্য ব্যাখ্যা কৰা।

ভাৰতীয় দৰ্শনৰ যি কোনো চাৰিটা বৈশিষ্ট্য ব্যাখ্যা কৰো।

भारतारि सान्थौनि जायखिजाया मोनरै आखल लिर।

23. Distinguish between Svārthānumāna and Parārthānumāna.

স্বার্থানুমান আৰু পরার্থানুমানৰ মাজত পাৰ্থক্য দেখুওৱা।

স্বার্থানুমান এবং পরার্থানুমানের মধ্যে পার্থক্য দেখাও।

गाव हारसियारि गियान (Svārthānumāna) आरो फोरमायथियारि गियान (Parārthānumāna)नि गेजेराव फाराग दिन्धि।

24. What is the derivative meaning of the word 'logic'? Discuss the utility of the study of logic. 2+4=6

'Logic' শব্দটোৰ ব্যুৎপত্তিগত অৰ্থ কি? তৰ্কবিজ্ঞান অধ্যয়নৰ উপযোগিতাৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা।

'Logic' শব্দটিৰ ব্যুৎপত্তিগত অৰ্থ কী? তৰ্কবিজ্ঞান অধ্যয়নৰ উপযোগিতাৰ বিষয়ে আলোচনা কৰো।

'Logic' सोदोबनि गुबै ओंथिया मा? जुक्तिबिगियाननि थिनि सोमोन्दै सावराय।

Or / नाईवा / अथवा / एवा

Define proposition according to modern logic. Explain different forms of compound proposition with example. 2+4=6

আধুনিক তৰ্কবিজ্ঞান অনুসৰি বচনৰ সংজ্ঞা দিয়া। যৌগিক বচনৰ বিভিন্ন প্ৰকাৰসমূহ উদাহৰণৰ সৈতে ব্যাখ্যা কৰা।

আধুনিক তৰ্কবিজ্ঞান অনুসারে বচনের সংজ্ঞা দাও। যৌগিক বচনের বিভিন্ন প্রকারসমূহ উদাহরণসহ ব্যাখ্যা কৰো।

गोदान जुक्तिबिगियाननि बादियै बाथ्रासानि बुंफुरलु लिर। जथा बाथ्रासानि गुबुन गुबुन रोखोमफोरखौ बिदिन्धिजौ फोरमायना लिर।

25. Define syllogism. Describe the structure of pure categorical syllogism. 2+4=6

ন্যাযৰ সংজ্ঞা দিয়া। অমিশ্ৰ নিৰপেক্ষ ন্যাযৰ গঠন বৰ্ণনা কৰা।

न्यायैर संज्जा दाओ। अमिश्र निरपेक्ष न्यायैर गठन वर्णना कर्ओ।

न्यायनि बुंफुरलु लिर। गुबै सायखनाय गैयै दाथाय महरखौ फोरमायना लिर।

[Contd.

Or / নাইবা / অথবা / এবা

Give examples of each of the valid moods of the third figure.

6

তৃতীয় সংস্থানৰ প্ৰতিটো বৈধ মূৰ্তিৰ এটাকৈ উদাহৰণ দিয়া।

তৃতীয় সংস্থানৰ প্ৰতিটি বৈধ মূৰ্তিৰ একটি করে উদাহরণ দাও।

থামথি দাথায়নি মোনফ্রোমবো জুক্তিগোনাং থাসারিনি মোনসেয়ে বিদিনিহি হো।

26. Describe the characteristics of symbolic logic.

6

প্ৰতীকাত্মক তৰ্কবিজ্ঞানৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ ব্যাখ্যা কৰা।

প্ৰতীকাত্মক তৰ্কবিজ্ঞানৰ বৈশিষ্ট্যগুলি ব্যাখ্যা কৰো।

নেসোঁনাৰি জুক্তিবিগিয়ান আৰুথুথাইফোৰখৌ ফোৰমায়নানৈ লিৰ।

Or / নাইবা / অথবা / এবা

Construct truth table for any three of the following propositional forms and determine whether it is tautology, contradictory or contingent :

2+2+2=6

তলত দিয়া বচনাত্মক আকাৰসমূহৰ পৰা যি কোনো তিনিটাৰ সত্য তালিকা গঠন কৰা আৰু সেইসমূহ স্বতঃসত্য, স্বতঃমিথ্যা নে অনিৰ্দিষ্টমানবিশিষ্ট নিৰ্ণয় কৰা :

নিম্নলিখিত বচনাত্মক আকাৰগুলি থেকে যে কোনো তিনিটির সত্য তালিকা গঠন কৰো এবং সেইগুলি স্বতঃসত্য, স্বতঃমিথ্যা না অনিৰ্দিষ্টমানবিশিষ্ট তা নিৰ্ণয় কৰো :

গাহায়াব হোনায বাথ্ৰাসায়াৰি মহৰফোৰনিফ্ৰায় জায়খিजाया मोनथामनि थार फारिलाइ बानाय आरो बेफोरखौ ज़ुक्तियारि सैथो, ज़ुक्तियारि सैथौ ना जानो हाथावना थि खालाम :

(a) $(p \cdot q) \cdot (p \supset \sim q)$

(b) $\sim p \vee (q \supset \sim p)$

(c) $(p \supset q) \equiv (\sim q \supset \sim p)$

(d) $p \supset (p \cdot q)$

27. What is Rationalism? How does Locke criticise Descartes' innate ideas? Discuss. 1+5=6

বুদ্ধিবাদ কি? লকে কিদৰে ডেকাৰ্টৰ অন্তৰ্জাত ধাৰণা সমালোচনা কৰিছে, আলোচনা কৰা।

বুদ্ধিবাদ কী? জন লক্ কীভাবে ডেকাৰ্টের অন্তর্জাত ধারণা সমালোচনা করেছেন, আলোচনা কৰো।

সোলোখান্থি মাখৌ বুডো? লকআ মাৰোঁ ডেকাৰ্টনি ইসিডাৰি সানসিখৌ বিজিৰদৌ সাবরায।

Or / নাইবা / অথবা / এবা

What is Idealism? Explain any four characteristics of Idealism. 2+4=6

ভাববাদ কাক বোলে? ভাববাদৰ যি কোনো চাৰিটা বৈশিষ্ট্য ব্যাখ্যা কৰা।

ভাববাদ কাকে বলে? ভাববাদের যে কোনো চারটি বৈশিষ্ট্য ব্যাখ্যা কৰো।

নেসোঁনখান্থি (আদৰ্শবাদ) মাখৌ বুডো? নেসোঁনখান্থিনি জায়খিजाया मोनब्रै आरुथाय फोरमयना लिर।
